

Públic, privat

Si moltes persones com jo, de la meua generació i de les meues idees, hem anat canviant algunes creences polítiques i alguna part de la ideologia, ha estat simplement per un procés de pura observació de la realitat, per un pur empirisme racional. La fe en la superioritat substancial del socialisme, la santa doctrina del profeta Marx, i alguns altres elements del dogma antic, van resultar progressivament incompatibles amb la constatació dels fets, si els fets es contemplaven sense ulleres de colors, i es descobria per tant quin era el seu color natural. Posem per cas que un simple observador racional com jo, fa trenta anys, a primers dels 80, es preguntava: l'economia dels països dits socialistes, produeix més riquesa i la reparteix millor, crea més benestar?, la gent viu en més bones condicions sota aquells règims, té una vida més confortable i més satisfactòria? La resposta era òbvia, i més òbvia encara si hom viatjava una mica per aquells territoris i països. I al final, al capdavant dels programes i doctrines, què és allò que importa? L'aplicació d'una ideologia muntada *a priori*, o la realitat de si la gent, els ciutadans, el poble en general, viuen més bé o més malament? Parlem en termes econòmics, de condicions materials: què vol dir que la gent viu millor, en tal sistema i no en tal altre? Vol dir que el sistema produeix més béns i més serveis i que estan més extensament repartits i que la gent hi té més accés: que la major part de la gent tinga unes cases més bones, que es pugui pagar bons aliments, que dispose de més mitjans de transport, de millors serveis de tota mena... I era tan clar i tan visible que els països dits capitalistes funcionaven molt millor que els que es deien socialistes...: era tan evident, que alguna cosa devia fallar en la doctrina. Per tant, va arribar un moment que no es podia sinó acceptar la validesa de l'economia de mercat. Amb tots els controls, regulacions i redistribucions necessaris, és clar, que per a això serveixen l'estructura política de l'estat, els impostos i els usos del pressupost: per a ajudar la gent menys afavorida, per a crear la màxima igualtat de possibilitats entre tots els ciutadans, i sobretot per a garantir que el

Joan Francesc Mira

mecanisme de la producció de béns i serveis funcione amb la màxima eficàcia, i per tant pose a disposició del màxim possible de gent el màxim possible d'aquests béns i serveis.

També en això, en matèria de la disponibilitat dels béns

i els serveis, jo i els meus amics i coneguts i tants altres companys d'ideologia de fa quaranta anys, hem tingut una idea desviada de què és un servei públic. Tot allò, dèiem, que és necessari i d'interès general, i que hauria d'estar garantit a tothom, hauria d'estar controlat pel poder polític-administratiu. Doncs no. A cap país europeu occidental, ni als polítics socialistes més socialistes no se'ls ha acudit mai de col·lectivitzar l'agricultura, posem per cas. No hi ha res més important i necessari que el menjar, la primera cosa que hauria d'estar universalment garantida. A ningú, però, no se li ha acudit que es nacionalitzen els camps de patates, l'horta de València o les carxofes del Baix Llobregat. Cap ideòleg del socialisme democràtic (de l'altre, no en parlem: és cosa, ara mateix, de Cuba o de Corea del Nord) no ha proposat convertir en funcionaris públics els llauradors, els forners o els carnisers. L'aigua –i sense beure no es pot viure– també la gestionen sovint empreses privades, sense que això cause problemes de consciència a molts governs municipals d'esquerra. Però després resulta que si una escola o un hospital no són de propietat i gestió pública (és a dir, si els mestres o els metges no són funcionaris), pensem que ja no fan un servei públic sinó privat, i que això és un escàndol, perquè tota necessitat general ha de ser coberta per l'administració pública. Deu ser que el menjar, per exemple, no és tan necessari, no mereix aquesta garantia, perquè si fora així caldria nacionalitzar els camps de blat, les verdures, la fruita, les vaques i els pollastres. Sembla una collonada, i potser ho és, però cada vegada que hi pense (generalment en temps electoral, escoltant o llegint discursos carregats de doctrina) se'm renoven els dubtes sobre què hauria de ser privat i què hauria de ser públic. D'això, d'aquests conceptes incerts, deriva una bona part de la filosofia moral i política dels últims 200 anys.

“A ningú no se li ha acudit que es nacionalitzen els camps de patates, l'horta de València o les carxofes del Baix Llobregat. Cap ideòleg del socialisme democràtic (de l'altre, no en parlem: és cosa, ara mateix, de Cuba o de Corea del Nord) no ha proposat convertir en funcionaris públics els llauradors, els forners o els carnisers”